

Типові ситуації на атестацію студентів з дисципліни «Кримінальне право»

Ситуація 1.

Неповнолітні Зарицький та Астратов вночі у дворі будинку намагалися здійснити крадіжку ковпаків з коліс автомобіля Ноздратенка, який перебував у своїй квартирі на другому поверсі будинку і, почувши у дворі підозрілий шурхіт, двічі вистрілив з мисливської рушниці в напрямку Зарицького, наказавши йому підняти руки. Виконавши цю вимогу, той почав просити Ноздратенка не стріляти, оскільки він нічого не зробив. Але Ноздратенко ще двічі вистрілив у Зарицького, який стояв з піднятими руками, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні для життя у момент заподіяння.

Чи можна вважати, що Ноздратенко діяв у стані необхідної оборони?

Ситуація 2.

Калашник, перебуваючи в стані сп'яніння, вступив у конфлікт з працівниками поліції через затримання останніми його брата, який вчинив дрібне хуліганство. При спробі доставити його в пункт охорони правопорядку Калашник упирався, хапався за паркан, а також завдав кілька ударів працівникам поліції Нестерову та Дзюбану, спричинивши останньому легкі тілесні ушкодження, які не потягли розладу здоров'я.

Кваліфікуйте дії Калашника.

Ситуація 3.

Кондратюк знаходившись в парку м. Новомосковськ грубо порушував громадський порядок. Працівник національної поліції Павленко звернувся до Кондратюка з вимогою припинити ці дії, на що гр. Кондратюк нецензурно вилаявся на адресу Павленка. При спробі затримання Кондратюка ним були нанесені кілька ударів по обличчю.

Кваліфікуйте дії Кондратюка.

Ситуація 4.

Гаспар'ян зі своєю знайомою Степною йшов вулицею. Їх зупинили п'яні Мамедзаде та Цикайкін, безпричинно присікалися до них, зчинили сварку і почали бити Гаспар'яна. При цьому в руках Цинайкіна була пляшка з вином. Він намагався нею вдарити збитого з ніг Гаспар'яна. Побоїв зазнала й Степна, що боронила Гаспар'яна. Останньому було заподіяно легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я. Захищаючи себе і Степну, Гаспар'ян складаним ножом, якого мав при собі, поранив Мамедзаде і Цинайкіна спричинивши їм тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Гаспар'ян пішов у поліцію і здав ніж.

Дайте юридичну оцінку вчиненому учасниками події.

Ситуація 5.

Громадянин Боровик, повертаючись увечері додому, почув крик про допомогу. Побігши до місця події, побачив, що п'яний чоловік тягне жінку до безлюдного будівельного майданчика. На вимогу залишити жінку він, витягнувши з кишені ніж, кинувся на Боровика. Той не розгубився і збив злочинця з ніг. Падаючи, злочинець вдарився головою об цеглу і отримав тяжкі тілесні ушкодження.

Чи підлягає Боровик кримінальній відповідальності?

Ситуація 6.

Директор сільськогосподарського підприємства "Нібулон" Туманов, з метою зменшення витрат на перевезення та переробку мінеральних добрив та інших відходів сільськогосподарського виробництва, наказував вивозити все це на поле, яке знаходиться на кордоні з іншим господарством і яке не використовувалось за призначенням. В результаті цього, під впливом атмосферних явищ, всі небезпечні речовини потрапляли у землю, що спричинило тривалу втрату родючості як земель СП "Нібулон", так і земель сусіднього господарства.

Дайте кримінально-правову характеристику вчиненому.

Ситуація 7.

Громадянин Марченко, водій автопарку, в свій вихідний день шляхом зловживання довірою начальника гаража Іванова заволодів автобусом на якому виїхав на свій звичний маршрут і здійснював перевезення пасажирів. В кінці дня Марченко повернув автобус до гаража, а зароблені кошти залишив собі.

Кваліфікуйте дії Марченка.

Ситуація 8.

Група молодиків вчинила змову з метою змінити конституційний лад насильницьким способом. Для досягнення цієї мети молодики викрали вогнепальну зброю, вибухівку, виготовляли і поширювали листівки та іншу друковану продукцію, де пропагувалося насильство із зазначеною метою.

Кваліфікуйте дії вказаних осіб.

Ситуація 9.

Петров разом з Орловим вирішили заволодіти мотоциклом, який знаходився на вул. Поштової с. Спаського у дворі Волошина. З цією метою Петров зайшов у двір домовласника Волошина, а Орлов залишився на вулиці, щоб стежити за обстановкою. Петров викотив мотоцикл з двору на вулицю, а потім разом вони з Орловим відкотили у гараж Петрова, де й залишили його.

Дайте правову оцінку діям Петрова та Орлова.

Ситуація 10.

Говоров, який вбив свою дружину, на слідстві пояснив, що він в момент вчиненого ним діяння був у стані алкогольного сп'яніння і нічого не пам'ятає, у зв'язку з чим не вважає себе відповідальним за скоєне. Суд визнав Говорова винним у навмисному вбивстві, а стан сп'яніння розцінив як обставину, що обтяжує його відповідальність, оскільки судово-психіатричною експертизою сп'яніння було визнано фізіологічним.

Чи правильне рішення прийняв суд?

Ситуація 11.

Андрієнко, Василенко і Петренко вирішили вчинити крадіжку речей з квартири Жирової. Вважаючи, що господиня на роботі, вони підійшли до її дому. Василенко і Петренко залишилися на вулиці, а Андрієнко через вікно забрався у квартиру. Там він несподівано застав Жирову, яку вбив ножом. Після цього зібрав цінні речі і передав їх Василенку і Петренку. Усі були затримані.

Яка тут форма співучасті? За що будуть нести відповідальність кожний із злочинців?

Ситуація 12.

Дротов з мотиву помсти за те, що дружина його покинула і пішла жити до Томенка, директора ПП, заклад у автомобіль останнього вибуховий пристрій. Автомобіль знаходився на стоянці. Коли Марченко, водій Томенка, сів в автомобіль і включив запалення, пролунав вибух, від якого Марченко загинув. Двом перехожим було завдано тяжкі та середньої тяжкості тілесні ушкодження. Автомобіль Томенка було знищено, а чотири автомобілі, що знаходилися на стоянці, зазнали значних пошкоджень. Томенко під час вибуху знаходився у приміщенні і не постраждав.

Дайте правову оцінку діям Дротова.

Ситуація 13.

Під час бійки Зворотько вихопив ніж і наніс ним Карпенку шість ударів в область печінки, серця і живота. Незважаючи на ушкодження, що були небезпечними для життя, завдяки своєчасному медичному втручання Карпенко вижив. Слідчий кваліфікував дії Зворотька за ч. 1 ст. 121 КК України.

Чи правильна ця кваліфікація?

Ситуація 14.

Леоненко неодноразово протягом року з'являвся в громадських місцях у нетверезому стані, що ображало людську гідність і громадську мораль. За це на нього послідовно накладались адміністративні стягнення у вигляді штрафу та адміністративного арешту. У зв'язку з тим, що Леоненко знову скоїв таке ж діяння, дільничний інспектор поліції у рапорті на ім'я начальника РВ НП поставив питання про притягнення Леоненка до кримінальної відповідальності як "невиправного".

Дайте юридичну оцінку діям дільничного інспектора міліції.

Ситуація 15.

Неповнолітній Валерко та Тюрін зустріли ввечері у парку Клочкову й зірвали з її руки сумку з грошима. Суд кваліфікував дії Валерка і Тюріна за ч. 2 ст. 186 КК України. Враховуючи, що Валерко та Тюрін неповнолітні, а також під час розслідування справи сприяли розкриттю злочину і батьки відшкодували збитки потерпілій, суд призначив покарання – штраф 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дайте юридичну оцінку правомірності судового вироку.

Ситуація 16.

Командир роти Волобуєв віддав наказ підлеглим обслуговувати військову техніку у парку, а сам пішов на нараду до командира частини. Старшина роти Фоменко під час роботи виявив, що відсутній розчинник фарби. Він віддав наказ рядовому Бойку сходити до магазину, що розташований за межами військової частини та придбати у ньому розчинник. Рядовий Бойко відкрито в присутності підлеглих відмовився виконати розпорядження свого прямого начальника.

Кваліфікуйте вчинене.

Ситуація 17.

Ольховий та Миронов йшли по вул. Петрова м. Дніпра та побачили біля будинку Носова, який ремонтував автомобіль, та запропонували йому придбати за гроші деталі до автомобіля, які вони йому принесуть наступного дня. Носов погодився. Цієї ж ночі

Ольховий та Миронов здійснили крадіжку деталей з автомобіля в іншому місці, а наступного дня продали їх Носову.

Дайте правову оцінку діям Ольхового, Миронова та Носова.

Ситуація 18.

Водій Прокопчук возив на персональній державній автомашині посадовця Старкова. Одного разу Старков, перебуваючи в нетверезому стані, сказав Прокопчуку, щоб той дав йому “покерувати автомашиною”. Водій відповів, що не може цього зробити, адже Старков “під чаркою” і не має прав на управління автомашиною. На це Старков сказав: “Я начальник – ти дурень! Ще поговориш – вилетиш з роботи.” Після цього Прокопчук передав управління Старкову, який, керуючи автомобілем, наїхав на пішохода Крутого і завдав йому смертельної травми.

Кваліфікуйте цей випадок.

Типові ситуації на атестацію студентів з дисципліни «Цивільне та сімейне право»

Ситуація 1.

Хлопоненко І. І. передав Столяренко М. М. за договором купівлі – продажу дачу, земельну ділянку, холодильну камеру та телевізор.

Визначте, за яких умов можуть бути дійсними ці правочини.

Ситуація 2.

Захарова А. А. продала своїй знайомій Поповій В. В. старовинний наручний годинник за 15 тис грн., який дістався їй у спадщину від родичів. В подальшому з’ясувалось, що цей годинник вироблений не з дорогоцінних металів і має значно меншу ціну ніж та за яку він був проданий.

Визначте можливі варіанти вирішення даної ситуації і їх правові наслідки.

Ситуація 3.

Для придбання ліків хворому сину Синицький М. М. продав Столяру Г. Г. свій гараж за незначну ціну, а потім зажадав розірвання цього договору купівлі - продажу.

Визначте можливі варіанти вирішення даної ситуації і їх правові наслідки.

Ситуація 4.

Микола (9 років) і Олександр (10 років), граючи надворі, розвели поблизу гаражу багаття, від якого гараж спалахнув. Власник сараю звернувся до батьків Олександра та Миколи з позовом про відшкодування збитків. Батьки цих дітей заперечували проти позову, посилаючись на те, що їх діти ще недієздатні і тому відповідальність за вчинену шкоду не несуть, а вони (батьки) були в момент вчинення шкоди на роботі, і тому також не можуть нести відповідальність.

Як вирішити справу?

Ситуація 5.

Дашкова звернулась до суду з заявою оголосити померлим її батька – Хитайлова. При цьому вона посилалась на довідку військомату від 20 травня 1946 р. про те, що Хитайлов, знаходячись на фронті, пропав безвісті у грудні 1941 р. В заяві Дашкова вказала, що визнання Хитайлова померлим їй необхідно для оформлення права спадкування майна дідуся, померлого 21 квітня 2004 р. Згідно зі ст. 1266 ЦК України

вона, як онучка, може бути спадкоємицею за законом при умові, що на момент відкриття спадщини немає в живих її батька (сина дідуся). Міський суд заявлену вимогу задовольнив і вказав днем смерті Хитайлова день вступу рішення суду в законну силу – 20 червня 2004 р.

Правильно чи ні рішення суду?

Ситуація 6.

А. А. Іванов видав П. П. Смирнову доручення з правом продажу і передоручення на автомобіль ВАЗ-2110. Смирнов за шість місяців потому видав доручення в порядку передоручення К. В. Старостину, а ще за місяць потому трапилась аварія з вини Старостина. У результаті аварії було пошкоджено автомобіль «Вольво-940», вартість ремонту якого за калькуляцією становила 45 тис. грн. Власник «Вольво» звернувся з позовом до А. А. Іванова — власника автомобіля ВАЗ-2110. У суді Іванов пояснив, що за дії Старостина він не повинен відповідати, бо не знав, що той здійснив передоручення, а згідно із законодавством повинен був це зробити, тому відповідачем у суді повинен бути Смирнов.

Як слід вирішити спір?

Ситуація 7.

Свердлов І.І. за договором позики передав Горбачову П. П. 5 тис. грн. і той їх у визначений строк не повернув. У зв'язку з тим, що Горбачов тривалий час перебував у складі Збройних Сил, а потім знаходився у довгостроковому закордонному відрядженні, Свердлов пред'явив позов до суду про повернення Горбачовим грошей тільки після його повернення з відрядження. Горбачов просив суд застосувати позовну давність і відмовити Свердлову у позові.

Дайте правову оцінку дій сторін по справі і визначте варіанти вирішення.

Ситуація 8.

Горобець А.А. звернувся до приватного підприємця Мироненка В.В. про відшкодування шкоди, завданої його здоров'ю під час розвантаження автомобіля на фірмі Мироненка. Останній відмовив у відшкодуванні, посилаючись на вплив позовної давності.

Дайте правову оцінку ситуації.

Ситуація 9.

За договором, укладеним між Ященком і будівельною організацією "Квадрат", на земельній ділянці Ященка було зведено будинок, який Ященко прийняв у день закінчення будівництва – 14 липня 2014 р. Побачивши, що деякі роботи, передбачені проектом, не виконані, Ященко 3 березня 2015 р. звернувся до будівельної організації з вимогою усунути недоліки. У цьому йому відмовили на підставі того, що Ященко пропустив строк для пред'явлення такої вимоги. Тоді замовник звернувся до суду. Суд відмовив Ященку у задоволенні його вимог, тому що він пропустив строк для їх пред'явлення.

Чи правильне рішення суду?

Ситуація 10.

За договором комісії громадянка О. здала в комісійний магазин столовий сервіс на 12 персон чеського виробництва. Через півтора місяця, навідавшись у магазин О. виявила, що сервіс не реалізовано і вирішила забрати його назад. Продавець

погодились повернути сервіс, але зажадала сплатити 10% вартості за його зберігання.

Чи правомірні вимоги комісійного магазину?

Проаналізуйте ситуацію та вирішіть спір.

Ситуація 11.

Рижко подарував своїй дружині сережки і каблучку з діамантами вартістю 150 тис. грн. Надалі між ними виник спір про розподіл майна. Рижко наполягав на тому, що вказані ювелірні вироби також підлягають розподілу. Дружина Рижка заперечувала проти цього, зазначаючи, що спірні сережки і каблучка були подаровані на день народження у присутності свідків. Свідки підтвердили це своїми показаннями в суді.

Яке рішення має винести суд?

Ситуація 12.

Міщенко орендував у Крамаренка однокімнатну квартиру. Після в'їзду до орендованої квартири Міщенко з'ясував, що ванна не тримає воду, оскільки має відкол. Міщенко замінив ванну, а її вартість і вартість робіт із заміни утримав з орендної плати. Крамаренко із цим не погодився та вимагає від Міщенко сплати орендної плати в повному обсязі.

Вирішіть справу.

Ситуація 13.

Для придбання автомобіля Ігнатенку не вистачало 5 тис. грн. Він позичив цю суму у свого дядька Рибченка, оформивши договір позички. Строк повернення позички – через 1 рік. Через 5 місяців після укладення договору Рибченко помер. У заповіті єдиним спадкоємцем значився його племінник Ігнатенко.

Яка доля зобов'язання Ігнатенка перед Рибченком?

Ситуація 14.

Коли Григорію Доліну виповнилося 14 років, бабуся подарувала йому на день народження 500 грн. Наступного дня Григорій пішов до банку і поклав ці гроші на депозитний рахунок. Через 3 місяці він зняв із рахунку 250 грн і купив у батьк свого знайомого, Чернова, собаку.

Мати Григорія вимагає, щоб Чернов забрав собаку і повернув 250 грн. Оскільки Чернов відмовився це зробити, мати Григорія була змушена звернутися з позовом до суду про визнання договору купівлі-продажу недійсним.

Чи підлягає позов задоволенню? Чи правомірно вчинили працівники банку, видавши Григорію гроші без згоди на це його батьків?

Ситуація 15.

20-річний Юрій Біломісних викрав із квартири Крюкової речі на загальну суму 13,5 тис. грн. На підставі висновку судово-психіатричної експертизи про те, що Юрій Біломісних психічно хворий і не може розуміти значення своїх дій, суд звільнив Юрія від кримінальної відповідальності та відправив на примусове лікування. Тоді Крюкова подала позов на батьків Юрія як на його опікунів. Батьки проти позову заперечували, посилаючись на те, що Юрій не був визнаний недієздатним в установленому законом порядку, до того ж на його банківському рахунку знаходилася грошова сума в розмірі 15 тис. грн, яка була подарована йому дідом.

Вирішіть справу.

Ситуація 16.

Петренко заповів усе своє майно, у тому числі будинок, своєму брату Івченку. Заповіт було складено та підписано на прохання Петренка медичною сестрою лікарні, у стаціонарі якої

Петренко перебував на лікуванні. Дата і місце складання заповіту не вказані. Після смерті

Петренка його дружина подала позов про визнання заповіту недійсним.

Якою є форма заповіту? Як обґрунтувати позовні вимоги?

Ситуація 17.

Перебуваючи в зареєстрованому шлюбі, подружжя Ситіних придбало квартиру. Покупцем у нотаріально посвідченому договорі був зазначений чоловік. Через певний час Ситіни вирішили розірвати шлюб. При поділі спільного сумісного майна між ними виник спір щодо того, чи належить до складу цього майна зазначена квартира. Чоловік стверджував, що, оскільки покупцем у нотаріально посвідченому та зареєстрованому договорі купівлі-продажу він виступав самотійно, ця квартира є його особистою роздільною власністю.

Дружина зазначала, що будь-яке майно, придбане під час шлюбу, є спільною сумісною власністю подружжя, крім випадків, коли інше прямо визначено в законі. Оскільки закон не встановлює винятків із цього правила щодо випадків, коли квартира чи інше нерухоме майно було придбане під час шлюбу за спільні кошти, але у правоустановчому документі зазначений лише один із подружжя, квартира має належати до складу спільного сумісного майна і підлягає поділу за правилами поділу такого майна.

Хто має рацію в цьому спорі?